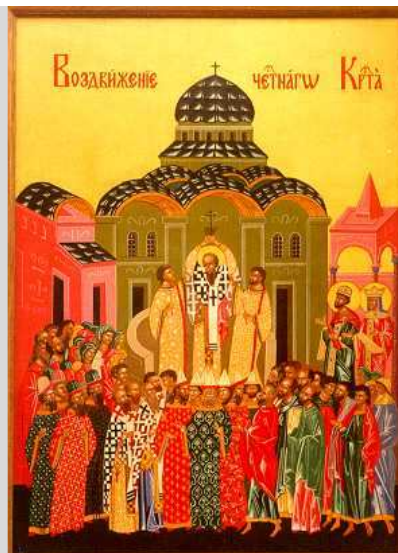

STAUROS

č. 15 november 2008

Informačný (dvoj)týždenník gréckokatolíckej farnosti v Bratislave

slovičko na úvod

FILIPOVKY – pôstu pred Narodením Pána

Drahé sestry a bratia! Ak sa bližšie pozrieme na liturgický rok východnej cirkvi byzantsko-slovanského obradu, nemôže našej pozornosti uniknúť tá skutočnosť, že sa na všetky významnejšie sviatky v roku pripravujeme kratším, alebo dlhším pôstnym obdobím. Počnúc najstarším 40 dňovým pôstom pred *Paschou* až po jednoduché pôsty pred dňom, alebo v deň sviatku (Predvečer Osvietenia 5. januára, *Povýšenie úctyhodného kríža* 14. septembra a iné). Patria tu aj viacdňové pôsty pred sviatkom *svätých apoštolov Petra a Pavla (petrovka)* a pred sviatkom *Zosnutia presvätej Bohorodičky (spasivka)*. Nakoniec je to pôst pred sviatkom Narodenia Ježiša Krista (*filipovka*). Tento sviatok sa po Pasche pokladá za druhý najväčší sviatok v roku, preto sa na neho pripravujeme takým istým dlhým pôstnym obdobím ako na Paschu (40 dní).

Prvé zmienky o tomto pôste nachádzame krátko potom, ako sa na východe začali podľa vzoru západu (hlavne rímskej cirkvi) sláviť sviatky Narodenia Pána v iný deň ako sviatky Bohozjavenia (6. január). Po prvýkrát ho spomína Koptský kalendár v 8. storočí, no v 9. storočí je tento pôst už na východe vo všeobecnosti rozšírený. Simeon Solúnsky († 1429) píše: „Tento 40 dňový pôst je podobný pôstu Mojžiša, ktorý sa postil 40 dní a nocí a prijal tabule Božích prikázaní. Aj my sa postíme 40 dní a prijímame živé Božie Slovo, ktoré prijalo telo z Panny a prijmime aj jeho telo (eucharistiu) - pristúpme k sv. prijímaniu.“

Tento pôst sa stal pre cirkev tiež symbolom modlitby a pôstov starozákonných patriarchov a prorokov, ktorý túžobne očakávali príchod Mesiáša. V tejto túžbe nás cirkev posilňuje aj liturgickými pamiatkami prorokov, ktoré počas týchto dní slávime: 19. 11. sv. prorok Abdiáš, sv. prorok Nahum - 1.12., sv. prorok Habakuk - 2.12., sv. prorok Sofoniáš - 3.12., sv. prorok Aggeus - 16.12., sv. prorok Daniel a traja sv. mládenci Ananiáš, Azariáš

a Mízael - 17.12. i nedeľou svätých praotcov a nedeľou sv. otcov (posledné 2 nedele pre Narodením Pána).

Čas a dĺžka tohto pôstu boli dlhší čas spornou otázkou. Príčina bola v tom, že na východe iba čas Veľkého pôstu pred Paschou bol určený cirkevnými predpismi. Ostatné 3 pôsty petrovka, spasivka a filipovka sa začali praktizovať podľa obyčaje jednotlivých miestnych cirkvi. Preto dĺžka ich trvania nebola jednotná. Snahy dokázať pôvod tohto pôstu už od čias apoštolov, viedli často k rôznym legendám. Jedna z nich hovorí, že tento pôst sa zaviedol od smrti apoštola Filipa. On pred svojou mučeníckou smrťou prosil Boha, aby potrestal jeho mučiteľov. Preto mu bolo zjavené, že ako trest za túto prosbu 40 dní po svojej smrti nebude môcť vojsť do raja. Preto sv. apoštol Filip prosil ostatných apoštolov, aby sa za neho 40 dní postili. Apoštolí potom tento 40 dňový pôst odporúčali aj veriaci.

Podľa historických prameňov však k tomuto zjednoteniu času a dĺžky trvania pôstu došlo až v roku 1166 za carhradského patriarchu Lukáša Chrizoverga a cisára Manuela Komnena. Synoda na ktorej sa o tom rozhodlo, predpisuje 40 dňový pôst pred Kristovým narodením a hovorí o jeho začiatku od dňa po sviatku sv. apoštola Filipa, to znamená od 15. novembra. Odtiaľ dostal tento pôst názov **pôst sv. Filipa** alebo **filipovka**.

Krásnou črtou filipovky je aj jej mariánsky charakter. V období tohto pôstneho obdobia oslavujeme totiž v cirkvi 2 veľké sviatky Bohorodičky. Jej vstup do chrámu (21. novembra) a jej počatie sv. Annou (8. decembra *resp.* 9. decembra). Zo 40 dní filipovky sa nám tak 15 dní (6 dní sviatku Vstupu a 9 dní sviatku Počatia s pred a poprazdenstvom) **dáva za vzor Mária Panna, ako príklad nádhernej prípravy na prijatie Božieho Slova - Ježiša Krista, ktorý si z nej berie telo.**

Tento pôst sa v poslednom období začal stotožňovať s adventom (pôst pred Narodením Pána v západnom latinskom obrade), čo však je nesprávne stotožňovanie. Aj keď obidva pôsty nás pripravujú na ten istý veľký sviatok Narodenia Pána a Bohozjavenia, majú odlišný charakter, čas trvania (*advent trvá kratšie obdobie - 4 nedele pred Vianocami*), odlišné pomenovanie v jednotlivých tradíciách i iné zvyky (*napr. nepoužívame adventný veniec*).

Vo Východnej Cirkvi sa počas filipovky dáva väčší dôraz na Máriu Bohorodičku. Je to skôr mariánska príprava. Podobne ako Boh pripravil Máriu aby priniesla tomuto svetu jeho Syna Ježiša Krista, aj my sa počas tohto obdobia pripravujeme, aby sme do svojho srdca prijali Božieho Syna. A tak následne ho prinášali tomuto svetu. Stále viac k 24. decembru sa v liturgických textoch spomína Betlehem, ako miesto, kde skrze Máriu vstúpil Boh do sveta.

V Západnej Cirkvi je obdobie predvianočného pôstu nazvané ako adventné obdobie (*advent - lat. adventus = príchod*). Toto obdobie sa začína prvými večerami nedele, ktorá padne na deň 30. novembra alebo na najbližší deň tohto dátumu a končí sa pred prvými večerami Narodenia Pána. Táto adventná doba odstránila jeho pôstny charakter a prijala eschatologický charakter. Aj samotné liturgické texty povzbudzujú veriach k očakávaniu druhého a slávneho príchodu Pána. Advent zahŕňa štyri nedele a je duchovnou prípravou na tento prvý príchod Ježiša Krista v ľudskej podobe, ale i na jeho druhý slávny príchod na konci sveta.

/ic/

Filipovka - *Inázov odvodený od mena sv. apoštola Filipa* je obdobie pokánia (pôstne obdobie) pred Narodením Ježiša Krista. Začína sa 15. novembra po dni pamiatky svätého apoštola Filipa, ktorá pripadá na 14. novembra. Trvá do 24. decembra.

FARSKÉ OZNAMY

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 17. 11 – 23. 11. 2008

Pondelok	17:00 Na úmysel
Utorok	17:00 Na úmysel 19:00 † Jaroslav
Streda	17:00 † Michal, Štefan, Anna, Michal (Nálevanková)
Štvrtok	17:00 * Mária (Michalková) Večiereň s <i>litiou a požehnaním chlebov</i>
Piatok	Vstup našej presvätej Vládkyne, Bohorodičky Márie, vždy Panny, do chrámu. 17:00 Na úmysel, <i>myrovanie</i>
Sobota	17:00 † Juraj (Šecková) Večiereň s <i>litiou a požehnaním chlebov</i>
Nedeľa	Nedeľa Krista Kráľa, 3. hlas 8:00 Utierieň (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. Liturgia (cirkevnoslovanská), <i>myrovanie</i> 10:30 Sv. Liturgia (slovenská), <i>myrovanie</i> 17:00 Večiereň

Bohoslužobný poriadok na obdobie: 24. 11. – 30. 11. 2008

Pondelok	17:00 Na úmysel
Utorok	17:00 Na úmysel 19:00 * Mária (Michalková)
Streda	17:00 Na úmysel
Štvrtok	17:00 * Viera s rodinou (Michalková)
Piatok	17:00 Na úmysel
Sobota	17:00 Na úmysel Večiereň
Nedeľa	29. Po Päťdesiatnici; Sv. apoštol Andrej Prvopovoláný, 4. hlas. 8:00 Utierieň (cirkevnoslovanská) 9:00 Sv. Liturgia (cirkevnoslovanská) 10:30 Sv. Liturgia (slovenská) 17:00 Večiereň

OZNAMUJEME

- **Od soboty 15. novembra je pôst** pred narodením Pána - **FILIPOVKA**, ktorá trvá do dňa Narodenia Pána. Pôstna disciplína je ako bežne počas roka, t.j. zdržanlivosť od mäsa v piatok. Pri rodinných alebo spoločenských slávnostiach, aj v iných naliehavých prípadoch, ktoré pripadnú na piatok tohto obdobia, od pôstu i od zdržanlivosti od mäsa môže dišpenzovať farár prípadne správca farnosti (*pod dišpenzovaním sa rozumie oslobodenie a nie nahradenie iným spôsobom*).
- V piatok 21. novembra je sviatok **Vstupu našej presvätej Vládkyne, Bohorodičky Márie, vždy Panny, do chrámu (Vvedenje v chram presvjatyja Bohorodicy)**. Z tohto dôvodu bude ako zvyčajne deň predtým, vo štvrtok, 20. 11. 08, po sv. liturgii veľká večiereň sviatku s lítiou a požehnaním chlebov a vo sviatok bude po liturgii myrovanie. Zároveň piatok, 21. 11. 08 keďže je sviatok, **je voľnica** (*nie je zdržanlivosť od mäsa*).
- Nedeľa, 23. novembra je zároveň nedeľou **Krista Kráľa**. Po sv. liturgiách bude myrovanie.
- V nedeľu, **30. 11. 08** bude pravidelná zbierka na **charitu**. Už dopredu Vám ďakujeme za podporu!
- Minulú nedeľu, **9. 11. 08** sa uskutočnili voľby do farskej rady. Odovzdalo sa 172 platných hlasovacích lístkov. Z **8 kandidátov** najviac hlasov získali a členmi farskej rady sa stávajú: 1. **Mária Semberová** (123 hlasov), 2. **Ľubomír Michalko ml.** (117 hlasov), 3. **Štefan Krajňák** (96 hlasov) a **Marcel Mojzeš st.** (67 hlasov). Stav sčítania hlasov môžu potvrdiť: *Andrej Škoviera a Michal Angyal*. Menovaní boli ďalší dvaja členovia: 5. **Ľubomír Porhinčák** a 6. **Mária Dudoková**. Členom novej farskej rady blahoželáme a tešíme sa na plodnú spoluprácu.

ĎAKUJEME

- Pri zbierke na **podporný fond** ste minulú nedeľu, **9. 11. 08** darovali **11 240,- SKK** (373,10€). Prispeli ste tým na podporu ekonomicky slabších farností našej bratislavskej eparchie, za čo Vám všetkým vyslovujeme úprimné: „Pán Boh odmeň!“
- Ďakujeme za upratovanie chrámu a biskupského úradu:
mládeži (8. 11. 08) a rod. **Kováčovej** a rod. **Vavříkovej** (15. 11. 08).

22. 11. 08 upratujú: rod. **Krajcovicsová** a rod. **Mojzešová**

29. 11. 08 upratujú: rod. **Bodnárová** a rod. **Michalková**

Srdečná vďaka za Vašu službu!

BLAHOŽELÁME

- V **sobotu, 8. 11. 08** sa do nášho farského spoločenstva sviatosťami krstu a myropomazania začlenil **Tomáš Polák** (* 24. 9. 08). V **sobotu, 15. 11. 08** túto milosť od Boha dostala **Barbora Telekyová** (* 16. 9. 08) Rozrastanie našej farnosti nás veľmi teší a samozrejme novým členom vyprosujeme dary Svätého Ducha do ďalšieho života.

KONTAKT

V prípade akýchkoľvek otázok alebo zaujímavých podnetov nás, prosím, kontaktujte:

osobne: o. Rastislav Čížik, farár, tel.: 0907/387 265, **e-mail:** rastislav.cizik@gmail.com

osobne: o. Stanislav Diheneščík, výpomocný duchovný (titulárny dekan), tel.: 0903/946 717